

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

Sayı/Issue 9 (Aralık/December 2022), s. 1-22.
Geliş Tarihi-Received: 09.08.2022
Kabul Tarihi-Accepted: 16.09.2022
Araştırma Makalesi-Research Article
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1159586

A Sınıfı Dergilerde İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Bir Eğilim Araştırması

Teaching Turkish as a Second/Foreign Language in Class-A Journals: A Trend Study

Gülnur AYDIN*
Ramazan ÇAVUŞOĞLU**
Sedat Burak ÇÖRTEN***

Öz

Bu araştırmanın amacı, A sınıfı olarak adlandırılan SCI-Expanded, SSCI ve A&HCI dizinli dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına ilişkin makalelerin eğilimlerini tespit etmektir. Bu doğrultuda, ülkemizde A sınıfı dergi olarak kabul edilen *Eğitim ve Bilim*, *Bilig* ve *Millî Folklor* dergilerinin tüm sayıları incelenerek araştırma hedefine uygun 34 makale tespit edilmiştir. Araştırma, nitel bir yaklaşımla doküman analizi yöntemine göre tasarlanmıştır. Makaleler, buldukları dergiye, yayın yılına, yazar sayısına ve uyruğuna, yayın diline, araştırma sorusu sayısına, başvuru kaynağına, araştırma yaklaşımına/desenine/yöntemine, örneklem düzeyine/sayısına/seçim yöntemine, kullanılan veri toplama araçlarına/yöntemine ve veri analiz yöntemine, tema ve konularına, amaçlarına ve sonuçlarına göre betimsel içerik analizine tabi tutulmuştur. Analizler sonucunda, makalelerin daha çok *Bilig* dergisinde ve en çok 2014 yılında yayımlandığı; çoğunlukla Türk yazarlar tarafından, tek yazarlı ve Türkçe yazıldığı; büyük bir kısmında araştırma sorusuna yer verilmediği ve çoğunda başvuru kaynağının 20'nin üstünde olduğu; çoğunun nitel araştırma yaklaşımını benimsediği; büyük bir kısmında örneklem olarak dokümanların kullanıldığı, örneklem büyüklüklerinin çoğunlukla 100'ün üzerinde olduğu ve sıklıkla amaçlı örnekleme yönteminin tercih edildiği; verilerin toplanmasında anketleri, verilerin analizinde ise betimsel istatistiği önceliği belirlenmiştir. Makalelerin tema ve konu olarak Türkçe, Türk kültürü ve Türkiye'ye karşı durum/tutum/tercih odağında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Son olarak araştırma sonuçları tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, A sınıfı dergiler, araştırma eğilimleri, betimsel içerik analizi.

Abstract

The aim of this study is to determine the tendencies of the articles published in SCI-Expanded, SSCI and A&HCI indexed journals called Class-A in the field of teaching Turkish as a

* Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yabancılar Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı, Ankara/Türkiye, e-posta: gultnur.aydin@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0490-9580.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yabancılar Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı, Ankara/Türkiye, e-posta: ramazancavusoglu231@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9973-8122.

*** Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yabancılar Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı, Ankara/Türkiye, e-posta: corten.sedatburak@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3375-2885.

second/foreign language. In this direction, all issues of Education and Science, Bilig and National Folklore journals, which are accepted as Class-A journal in our country, were examined and 34 articles in accordance with the research target were identified. The research is designed according to the document analysis method with a qualitative approach. Articles were subjected to descriptive content analysis according to the journal, publication year, number of authors, nationality of authors, publication language, number of research questions, number of references referenced, research approach/ design/ method, sample level/ number/ selection method, data collection tools/ method used and data analysis method, themes and topics, objectives and results. As a result of the analyzes, the articles were mostly published in Bilig journal and mostly in 2014; mostly by Turkish writers, with a single author and written in Turkish; most of them do not include research questions and the number of references consulted in most of them is over 20; most of them adopt a qualitative research approach; where a large proportion of documents are used as samples, the sample sizes are mostly over 100 and the purposive sampling method is often preferred; it was determined that it prioritized questionnaires in the collection of data and descriptive statistics in the analysis of the data. It was determined that the articles focused on Turkish, Turkish culture and the situation/ attitude/ preference towards Turkey as a theme and topic. Finally, the results of the research were discussed and suggestions were made.

Keywords: Teaching Turkish as a second/foreign language, Class- A journals, research trends, descriptive content analysis.

Giriş

Dilin sosyal yaşam, diplomatik ilişkiler, ekonomik ortaklıklar ve entelektüel uğraşlar gibi pek çok bağlamda başat bileşen olması, ulusal kimliğin dünyadaki inşası açısından merkezî önemini de ortaya koymaktadır. Küreselleşme ve modernleşme ekseninde değerlendirildiğinde 21. yüzyıl, tek bir dilin egemenliğinden fazlasını gerekli kılmaktadır. Bu durum da bir dilin dünyadaki saygınlığı ve varlık gösterme alanlarını yeniden bağlamsallaştırır (Williams, 2010). Teknoloji ve ulaşım olanaklarındaki hızlı gelişimle birlikte etkileşim imkanlarının artması, bu etkileşimin sürdürülebilirliğini ikinci/yabancı bir dil öğrenme merakıyla ilişkili hâle getirmiştir. Bireylerin ana dillerinden başka bir dili öğrenme nedenlerinin temelinde, toplumsal ve uluslararası gelişmelerden etkilenen bireysel tercihleri bulunmakta; bu tercihleri de hedef dilin ana dili olarak konuşulduğu ülkelere yönelik farklı düzeylerdeki ilgi ve ilişkilerin belirlediği ifade edilmektedir (Durmuş, 2013). Dolayısıyla, çok dilli ve çok kültürlü toplum dinamiklerinin benimsenmesi ölçüsünde dil öğrenme süreçleri biçimlendirilir.

Türkçe, öğrenilme nedenleri farklılık göstermekle birlikte, dünyanın birçok noktasında konuşulmakta olan sayılı dillerden biri olarak görülmektedir. Coğrafi yayılım, konuşur sayısının çokluğu ve devlet destekli kurumsal faaliyetler, Türkçenin bilinirliğini/tanırlığını artırmış, bölgesinde ve dünyada her geçen gün yükselen bir değer olarak görülmesini sağlamış, ikinci/yabancı bir dil olarak öğrenilmesini yaygınlaştırmıştır (Alyılmaz, 2010; Durmuş, 2013; Durukan ve Maden, 2018). 20. yüzyılın sonlarında yaşanan hızlı küreselleşme ve Türkçeye artan ilgi, bu alanın bir gereksinim olarak hissedilmesini sağlamış, bu alanda yapılan teorik ve uygulamaya dayalı bilimsel çalışmalar son 20 yılda ivme kazanmıştır (İşcan, 2014). Bu ivme, bilimsel birikimin oluşması, bu alanın uluslararası nitelik kazanarak küresel bilgi pazarında yer edinmesi için son derece önemli olsa da ivmenin niteliğini bütüncül olarak değerlendirmek gerekmektedir. Böylelikle araştırmacılar alanın genel-güncel durumu hakkında bilgi sahibi olarak farklı bakış açılarıyla yeni araştırmalara yönlendirilebilir, ele alınmamış konular belirgin hâle getirilebilir. Bu noktadan ele alındığında alanyazın incelemesine ilişkin çalışmaların stratejik bir öneme sahip olduğu belirtilmektedir (Biçer, 2017; Cooper ve Hedges, 1994; Erdem, 2011; Erdem, Gün, Şengül ve Özkan, 2015).

Alanyazında ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin çalışmaları bütüncül olarak değerlendiren pek çok araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmaların bir

kısmı lisansüstü tezlerin eğilimlerine odaklanırken (Baki, 2019; Bölükbaş-Kaya, Golynskaia ve Dereli, 2019; Bykikiz, 2014; Çelebi, Ergül, Usta ve Mutlu, 2019; Demir, Peler ve Güler-Yıldız, 2021; Doğan-Kahtalı ve Günata, 2021; Ercan, 2014; Küçük ve Kaya, 2018; Maden, 2020; Maden ve nal, 2021; Şeref ve Karagöz, 2020; Türkben, 2018) bir kısmı da sadece makaleler düzeyinde değerlendirmeler sunmaktadır (Avcı ve Kurudayıoğlu, 2022; Biçer, 2017; Biçer ve Dudak, 2021; Çevirme ve Koçak, 2018; Demir ve zdemir, 2017; Erdem, Gün, Şengül ve zkan, 2015; Günaydın, 2020). Bunun yanında, farklı türde araştırmaları (kitap, tez, makale, bildiri) bir arada ele alan çalışmalar (Çiftçi ve Coşkun, 2017; Kemiksiz, 2021; zer ve Tuna, 2020) ile yapılan araştırmaların tümünü listeleyen kaynakça denemeleri de (Demircan, 1982; Erdem, 2009; Gçer, Tabak ve Coşkun, 2012; Gçer, Çaylı ve Çavuş, 2016; Kahrıman, Dağtaş, Çapoğlu ve Ateşal, 2013) mevcuttur. Bu çalışmalar, genel olarak alanyazındaki araştırmaların konuları, anahtar kelimeleri, atıf durumları, metodolojik yönleri baŐta olmak üzere farklı perspektiflerde derinliğe ve geniŐliĐe ıŐık tutan incelemeleri içermektedir.

İkinci/yabancı dil olarak Türkçe Ğretimi ile ilgili bilimsel araştırmalar, çeşitli dizinlerde taranan dergilerde yayımlanmaktadır. Dizinler, bir yandan dergilerin sahip olması gereken nitelikleri belirlerken öte yandan yapılan yayınların tek bir merkezde toplanmasını sağlamaktadır. Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de Thomson Reuters’a ait SCI-Expanded, SSCI ve A&HCI dizinlerinde taranan dergiler, “en saygın dergiler” ya da başka bir ifadeyle “A sınıfı dergiler” olarak kabul edilmektedir. Yayın kalitesi göz önünde bulundurulduğunda, bu dergilerde yayın yapmanın daha zor olduğu bilinmektedir. Türkiye’de bu dizinlerde taranan ve ikinci/yabancı dil olarak Türkçe Ğretimi alanındaki araştırmaları yayımlayan üç dergi vardır. Gelecekteki araştırmalar ve alanın uluslararasılaŐması için bu dergilerdeki çalışmaların genel eğilimleri/yönelimleri ortaya konmalı, alanyazındaki boŐluklar tespit edilmelidir. Bu doğrultuda çalışmanın ana problemi “Türkiye’deki A sınıfı dergilerde (SCI-Expanded, SSCI ve A&HCI) ikinci/yabancı dil olarak Türkçe Ğretimi alanında yayımlanan çalışmaların genel eğilimi nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Bu problem doğrultusunda aŐaĐıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1. Demografik özelliklere ilişkin sorular:

Türkiye’deki A sınıfı dergilerde (SCI-Expanded, SSCI ve A&HCI) ikinci/yabancı dil olarak Türkçe Ğretimi alanında yayımlanan makalelerin;

- *Dergilere ve yayın yıllarına göre dağılımı nasıldır?*
- *Yazar sayısına ve yazar uyruğuna göre dağılımı nasıldır?*
- *Yayın diline göre dağılımı nasıldır?*
- *Araştırma sorusu sayısına göre dağılımı nasıldır?*
- *BaŐvurulan kaynak sayısına göre dağılımı nasıldır?*

2. Metodolojik özelliklere ilişkin sorular:

Türkiye’deki A sınıfı dergilerde (SCI-Expanded, SSCI ve A&HCI) ikinci/yabancı dil olarak Türkçe Ğretimi alanında yayımlanan makalelerin;

- *Araştırma yaklaşım, desen ve yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?*
- *Kullanılan rneklem/çalışma grubu düzeyi, büyüklüğü ve seçim yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?*
- *Kullanılan veri toplama araçlarına/yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?*

- Kullanılan veri analiz yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?

3. İçerik özelliklerine ilişkin sorular:

Türkiye'deki A sınıfı dergilerde (SCI-Expanded, SSCI ve A&HCI) ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makalelerin;

- Temalarına ve konularına göre dağılımı nasıldır?
- Amaçlarına göre dağılımı nasıldır?
- Sonuçlarına göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli/ Deseni

Türkiye'deki A sınıfı dergilerde (SCI-Expanded, SSCI ve A&HCI) ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makalelerin eğilimini tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi ve belge içeren basılı-dijital, yazılı-görsel, sesli-görüntülü materyallerin temin edilmesi, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve çözümlenmesi olarak tanımlanabilir (Özkan, 2021; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Doküman analizleri, araştırmaların geçerliğini artırmada ek bilgi kaynağı olarak kullanılabilirdiği gibi tek başına bir araştırma yöntemi olarak da kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Verilerin Toplanması ve Dâhil Edilme Kriterleri

Türkiye'deki ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yayın kabul eden üç A sınıfı dergi bulunmaktadır. Araştırmanın veri kaynaklarını oluşturan bu üç derginin web sayfaları incelenerek 30 Haziran 2022 tarihine kadar yayımlanmış tüm sayılarında ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili makaleler taranmıştır. Bu taramalar 15 Mayıs ile 30 Haziran 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Taramalarda "ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi" ile alt alanları olan, "iki dillilere Türkçe öğretimi", "Türk soylulara Türkçe öğretimi" ve "yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi"ne ilişkin makaleler araştırmaya dâhil edilmiştir. Dil öğretimine genel açıdan yaklaşan araştırmalar ile uyum sorunu, eğitim sorunu, sosyokültürel değerlendirmeler vb. konuları ele alan ve doğrudan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilişkilendirilmeyen araştırmalar kapsam dışında tutulmuştur. Bu çerçevede, araştırmanın hedefine uygun toplam 34 makaleye ulaşılmıştır. Dergilere ve tespit edilen makalelere ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. Araştırmanın veri kaynaklarına ilişkin bilgiler

Dergi	Dizin	ISSN	Makale sayısı	%
Eğitim ve Bilim	SSCI	1300-1337	7	20,6
Bilig	SSCI	1301-0549	22	64,7
Milli Folklor	A&HCI	1300-3984	5	14,7
Toplam			34	100

Ulaşılan makalelere ilişkin bilgiler Microsoft Excel programında araştırmacılar tarafından oluşturulan Makale İnceleme Formu'na kaydedilmiştir. Formda 34 makalenin her biri M₁, M₂, M₃... biçiminde kodlanmış; bulunduğu dergiye, yayın yılına, yazar sayısına ve uyuşuna, yayın diline, araştırma sorusu sayısına, başvuru kaynağı sayısına, araştırma yaklaşımına/desenine/yöntemine, örneklem düzeyine/sayısına/seçim yöntemine, kullanılan veri toplama araçlarına/yöntemine ve veri analiz yöntemine, tema ve konularına, amaçlarına ve sonuçlarına göre kaydedilmiştir. Kayıtlar, araştırma

soruları çerçevesinde bulgular bölümünde yoruma yer verilmeksizin tablolara dönüőtürülerek sunulmuştur. Kaydetme sürecinde makalelerde yazarlar tarafından verilen bilgiler esas alınmuőtur. Ancak bazı makalelerde özellikle metodolojik bilgiler eksik olduğundan ya da açıkça ifade edilmediğinden, formdaki ilgili kısımlar çıkarım yapılabildiği ölçüde doldurulmuő, çıkarımda bulunulamayanlar ise boş bırakılmıő ve bulgular bölümündeki tablolarda "belirtilmeyen" Őeklinde ifade edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada içerik analizi yöntemlerinden biri olan "betimsel içerik analizi" kullanılmıştır. "Betimsel içerik analizi; belirli bir konu üzerinde yapılan çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalıőmalardır" (alık ve Sözbilir, 2014 s. 34). Cohen, Manion ve Morrison (2011) da betimsel içerik analizini yazılı verilerin incelenmesi, analiz edilmesi ve özetlenerek raporlanması yoluyla eğilimlerin belirlenmesi olarak ifade eder. Bu bağlamda elde edilen 34 makale araştırma soruları doğrultusunda analiz edilerek uygun kod ve kategorilere yerleőtirilmiő, elde edilen veriler sıklık (f) ve yüzde (%) değerleriyle tablolar hâlinde verilmiştir. Araştırma kapsamındaki makalelerin bir kısmı birden fazla inceleme kategorisine hitap ettiğinden, makale kodları (*) imgesi ile gösterilmiştir, tablo altlarında bilgilendirme yapılmıőtir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik ve güvenirlik, bir araştırmanın bilimsellik göstergesidir. Bu araştırmada geçerlik ve güvenirliğini sağlamak için her Őeyden önce araştırmanın amacı, araştırma soruları, metodoloji ve süreç ayrıntılı bir Őekilde ortaya konmuőtur. Araştırma kapsamına alınan 34 makale hem ikinci hem üçüncü yazar tarafından incelenerek ayrı ayrı Makale İnceleme Formu'na kodlanmıőtir. Birinci yazar ise bulguların geriye dönük doğrulamasını yapmıőtir. Roberts ve Priest (2006), tutarlılığın, verileri analiz ederken başka bir araőtırmacının sonuçları doğrulamasıyla olanaklı olduğunu belirtmektedir. Kodlayıcılar arası uyum için Miles ve Huberman'ın (1994) [uzlaőtılan temalar/ (uzlaőtılan + uzlaőtılmayan temalar)] x100 formülü kullanılmıőtir ve uyum değeri %92 olarak tespit edilmiştir. Bu değer kodlamaların yüksek düzeyde uyumlu olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla da araőtırmacı yorumu değil verilere dayalı bir analiz geerleőtirilmiőtir. Araştırmanın veri setini oluşturan makaleler, araştırmacılar tarafından başka araştırmacıların denetimine sunulmak üzere kodlarıyla birlikte araştırma ekinde (Ek 1) belirtilmiőtir.

Bulgular

Türkiye'deki A sınıfı dergilerde (SCI-Expanded, SSCI ve A&HCI) ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makalelerin eğilimlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmanın araştırma soruları üç ana ekseninde sınıflandırılmıőtir. Buna göre, makalelerin demografik özellikleri, metodolojileri ve içerik özellikleri ile ilgili soruları cevaplandırmak üzere bulgular sıralanmıőtir.

Demografik Özelliklere İliőtkin Eğilimler

Makalelerin dergilere ve yayın yıllarına göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Makalelerin dergilere ve yayın yıllarına göre dağılımı

Dergiler	1999	2001	2003	2009	2010	2013	2014	2015	2018	2019	2020	2021	f	%
Eğitim ve Bilim	-	-	-	1	-	3	1	1	1	1	-	-	7	20,6
Bilig	1	1	1	1	1	-	11	2	2	-	1	1	22	64,7
Millî Folklor	-	-	-	1	-	4	-	-	-	-	-	-	5	14,7
Toplam	1	1	1	3	1	7	12	3	3	1	1	1	34	100

Tablo 2 incelendiğinde A sınıfı dergilerdeki ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi makalelerinin en çok Bilig’de (f:22) yayımlandığı; bunu sırasıyla Eğitim ve Bilim (f:7) ve Millî Folklor’un (f:5) takip ettiği görülmektedir. Ayrıca 1999’da 1, 2001’de 1, 2003’te 1; 2009’da 3, 2010’da 1, 2013’te 7, 2014’te 12, 2015’te 3, 2018’de 3, 2019’da 1, 2020’de 1 ve 2021’de 1 makale yayımlanmıştır. 1999 yılı öncesinde bu dergilerde ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına ilişkin bir çalışmaya rastlanmadığı, en fazla makalenin 2014 yılında (f:12) ve son çalışmanın 2021 yılında yayımlandığı ulaşılan bulgular arasındadır.

Makalelerin yazar sayısına ve yazar uyruğuna göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Makalelerin yazar sayısına ve yazar uyruğuna göre dağılımı

Yazar Uyruğu	Tek Yazarlı	İki Yazarlı	Üç Yazarlı	Dört Yazarlı	f	%
Türk	23	7	-	-	30	88,2
Yabancı	1	-	-	-	1	2,9
Karma (Türk+Yabancı)	-	1	1	1	3	8,8
Toplam	24	8	1	1	34	100

Tablo 3 incelendiğinde A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerin 30’unun Türk yazarlar tarafından, 1’inin yabancı uyruklu bir yazar tarafından, 3’ünün ise Türk ve yabancı yazarların ortaklığıyla yazıldığı görülmektedir. Yazar sayısı bakımından incelendiğinde ise makalelerin büyük bir bölümünün tek yazarlı (f:24) olduğu ve bu yazarların tamamına yakınının (f:23) Türk olduğu; bunu iki yazarlı makalelerin (f:8) takip ettiği ve bunların da tamamına yakınının (f:7) Türk olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Türk ve yabancı üç yazar tarafından 1, Türk ve yabancı dört yazar tarafından 1 makalenin kaleme alındığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Makalelerin yayın diline göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Makalelerin yayın diline göre dağılımı

Yayın Dili	Makale Kodu	f	%
Türkçe	M ₂ , M ₄ [*] , M ₅ [*] , M ₆ [*] , M ₇ [*] , M ₈ , M ₉ , M ₁₀ , M ₁₁ , M ₁₂ , M ₁₇ , M ₁₈ , M ₂₂ , M ₂₃ , M ₂₅ , M ₂₆ , M ₂₇ , M ₂₈ , M ₂₉ , M ₃₀ , M ₃₁ , M ₃₂ , M ₃₃ , M ₃₄	24	63,2
İngilizce	M ₁ , M ₃ , M ₄ [*] , M ₅ [*] , M ₆ [*] , M ₇ [*] , M ₁₃ , M ₁₄ , M ₁₅ , M ₁₆ , M ₁₉ , M ₂₀ , M ₂₁ , M ₂₄	14	36,8
Toplam		38	100

*Her iki dilde de tam metin olarak yayımlanan makaleler

Tablo 4 incelendiğinde A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerin büyük bölümünün Türkçe (f:24) olduğu, İngilizce makalelerin de sayıca daha az (f:14) olduğu görülmektedir. (*) imgesi ile gösterilen

makaleler, *Eğitim ve Bilim* adlı derginin 39. cilt ve 173. sayısından itibaren makalelerin her iki dilde de tam metin olarak basıldığını ifade etmektedir.

Makalelerin *araştırma sorusu sayısına göre dağılımla* ilgili bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Makalelerin araştırma sorusu sayısına göre dağılımları

Soru Sayısı	Makale Kodu	f	%
Soru yok	M ₃ , M ₄ , M ₈ , M ₉ , M ₁₃ , M ₁₆ , M ₁₉ , M ₂₁ , M ₂₂ , M ₂₃ , M ₂₅ , M ₂₈ , M ₂₉ , M ₃₀ , M ₃₁ , M ₃₂ , M ₃₃ , M ₃₄	18	52,9
1 soru	M ₂ , M ₅ , M ₁₈ , M ₂₆ ,	4	11,8
2 soru	M ₁₂ , M ₁₇ , M ₂₇	3	8,8
3 soru	M ₁ , M ₇ , M ₁₁ , M ₁₄ , M ₁₅ , M ₂₄	6	17,6
4 soru	M ₁₀ , M ₂₀	2	5,9
9 soru	M ₆	1	2,9
Toplam		34	100

Tablo 5 incelendiğinde A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe ğretimi alanındaki makalelerde araştırma sorusu bulunmayan 18, bir araştırma sorusu bulunan 4, iki araştırma sorusu bulunan 3, üç araştırma sorusu bulunan 6, dört araştırma sorusu bulunan 2 ve dokuz araştırma sorusu bulunan 1 makalenin olduğu görülmektedir. Özetle, makalelerin yarısından fazlasında araştırma sorusuna yer verilmediği, araştırma sorusu sayısının fazla olduğu makalelerin ise sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir.

Makalelerin *başvurulan kaynak sayısına göre dağılımla* ilgili bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Makalelerin başvurulan kaynak sayısına göre dağılımları

Kaynak Sayısı	Makale Kodu	f	%
10 ve altı	M ₂₂ , M ₂₆ , M ₃₃	3	8,8
11-20	M ₃ , M ₁₄ , M ₃₀ , M ₃₁	4	11,8
21-30	M ₁ , M ₄ , M ₅ , M ₇ , M ₁₃ , M ₁₅ , M ₂₅ , M ₂₈ , M ₂₉ , M ₃₂	10	29,4
31-40	M ₈ , M ₁₈ , M ₁₉ , M ₂₇ , M ₃₄	5	14,7
41-50	M ₂ , M ₆ , M ₉ , M ₁₀ , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₂₁ , M ₂₃ , M ₂₄	9	26,5
51 ve zeri	M ₁₁ , M ₁₂ , M ₂₀	3	8,8
Toplam		34	100

Tablo 6 incelendiğinde A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe ğretimi alanındaki makalelerden 10 ve altında kaynağa başvuran 3; 11-20 arasında kaynağa başvuran 4; 21-30 arasında kaynağa başvuran 10; 31-40 arasında kaynağa başvuran 5; 41-50 arasında kaynağa başvuran 9; 51 ve üzeri kaynağa başvuran 3 makale bulunmaktadır. Makalelerin büyük bir bölümünde 21-30 ve 41-50 arasında kaynağa, az sayıda makalede 10 ve altı kaynağa başvurulduğu görülmektedir.

Metodolojik zelliklere İlişkin Eğilimler

Makalelerin *araştırma yaklaşım, desen ve yöntemlerine göre dağılımla* ilgili bulgular Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Makalelerin araştırma yaklaşım, desen ve yöntemlerine göre dağılımı

Yaklaşım	Desen	Yöntem	Makale Kodu	f	%
Nicel	Deneysel		-	-	-
		Betimsel tarama	M ₃ , M ₄ , M ₅ , M ₆ , M ₂₂ , M ₂₇	6	17,6
	Deneysel olmayan	İlişkisel tarama	-	-	-
		Karşılaştırmalı	M ₉ , M ₁₄ , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₂₄	5	14,7
		Ara toplam		11	32,4
Nitel	Etkileşimli	Durum çalışması	M ₂₁	1	2,9
		Olgubilim	-	-	-
		Eylem araştırması	-	-	-
		Etnografi araştırması	M ₁₉ , M ₂₀	2	5,9
	Etkileşimsiz	Eleştirel çalışma	-	-	-
		Doküman analizi	M ₇ , M ₈ , M ₁₁ , M ₁₂ , M ₂₈ , M ₂₉ , M ₃₂	7	20,6
		Alanyazın/ değerlendirme	M ₁₃ , M ₂₃ , M ₃₀ , M ₃₁ , M ₃₃	5	14,7
Ara toplam		15	44,1		
Karma	Karma	Açıklayıcı	M ₁ , M ₁₈ , M ₃₄	3	8,8
		Keşfedici	M ₁₀ , M ₁₅	2	5,9
		Çeşitleme	M ₂ , M ₂₅ , M ₂₆	3	8,8
		Ara toplam		8	23,5
Toplam				34	100

Tablo 7'ye göre A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerin 11'i nicel yaklaşım, 15'i nitel yaklaşım, 8'i ise karma yaklaşım ilkeleri doğrultusunda tasarlanmıştır. Nicel araştırmalarda deneysel desende çalışmaya rastlanmazken deneysel olmayan desenlerden betimsel (f:6) ve karşılaştırmalı (f:5) tarama çalışmalarına ulaşılmış, ilişkisel tarama çalışmasıyla karşılaşılmamıştır. Nitel araştırmalarda etkileşimli desende tasarlanan makalelerin 1'inin durum çalışması, 2'sinin etnografi araştırması olarak tasarlandığı; olgubilim, eylem araştırması ve eleştirel çalışma yöntemleriyle tasarlanmış herhangi bir makalenin bulunmadığı görülürken etkileşimsiz desende 7 adet doküman analizi makalesine, 5 adet de alanyazın/değerlendirme makalesine rastlanmıştır. Karma araştırmalarda ise açıklayıcı yöntem ve çeşitleme yönteminde 3'er makale, keşfedici yöntemde 2 makale bulunmuştur. Genel olarak bakıldığında nicel yaklaşımda en fazla makalenin betimsel tarama, nitel yaklaşımda doküman analizi ve karma yaklaşımda açıklayıcı yöntem ve çeşitleme yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmektedir.

Makalelerin kullanılan örneklem/çalışma grubu düzeylerine/türlerine göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Makalelerin örneklem/çalışma grubu düzeylerine/türlerine göre dağılımı

Örneklem/Çalışma Grubu	Makale Kodu	f	%
TÖMER Öğrencileri	M ₂ *, M ₃ , M ₉ , M ₁₀	4	9,1
İlkokul öğrencileri	M ₁₅ *, M ₂₁ *, M ₂₂ *	3	6,8
Ortaokul öğrencileri	M ₁₅ *, M ₂₀ , M ₂₂ *	3	6,8
Lise öğrencileri	M ₆ , M ₁₈ *, M ₁₉ *, M ₂₂ *	4	9,1
Lisans öğrencileri	M ₁	1	2,3
Öğreticiler	M ₂ *, M ₅ , M ₁₅ *, M ₁₈ *, M ₁₉ *, M ₂₁ *	6	13,6
Dokümanlar	M ₇ , M ₈ , M ₁₁ , M ₁₂ , M ₂₈ , M ₂₉ , M ₃₂	7	15,9

Ebeveynler	M ₁₈ *, M ₂₁ *	2	4,5
Belirtilmeyen	M ₄ , M ₁₄ , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₂₄ , M ₂₅ , M ₂₆ , M ₂₇ , M ₃₄	9	20,5
Örneklemsiz araştırma	M ₁₃ , M ₂₃ , M ₃₀ , M ₃₁ , M ₃₃	5	11,4
Toplam		44	100

*Birden fazla örneklem düzeyinin/türünün tercih edildiği makaleler

Tablo 8 incelendiğinde A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerde örneklem/çalışma grubu olarak en fazla dokümanların (f:7) ve öğrencilerin (f:6) tercih edildiği; bunu 4'er makale ile TÖMER öğrencileri ve lise öğrencilerinin, 3'er makale ile ilkökul öğrencileri ve ortaokul öğrencilerinin, 2 makale ile ebeveynlerin ve 1 makale ile lisans öğrencilerinin takip ettiği görülmektedir. Ayrıca örneklem düzeyi/türü belirtilmeyen 9 makalede yurt dışındaki Türk göçmenlerden veri toplanmıştır. Bu örneklemelerin kuşaklarına, yaşlarına, cinsiyetlerine vb. ilişkin bilgiler verilse de bunlar, herhangi bir sınıflamaya dâhil edilemediğinden *belirtilmeyen* biçiminde gösterilmiştir. Son olarak, örneklemsiz 5 makaleye ulaşılmıştır.

Makalelerin kullanılan örneklem/çalışma grubu büyüklüklerine göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Makalelerin örneklem/çalışma grubu büyüklüklerine göre dağılımı

Örneklem/Çalışma Grubu	Makale Kodu	f	%
1-10	M ₈ , M ₁₉ , M ₂₀ , M ₂₈ , M ₂₉ , M ₃₂	6	17,6
11-50	M ₂ , M ₇ , M ₉ , M ₃₄	4	11,8
51-100	M ₅ , M ₁₂ , M ₁₄	3	8,8
101-200	M ₁ , M ₄ , M ₆ , M ₁₀ , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₂₆	7	20,6
201-400	M ₃ , M ₁₈ , M ₂₄ , M ₂₇	4	11,8
400 ve üzeri	M ₁₁ , M ₁₅ , M ₂₂ , M ₂₅	4	11,8
Örneklemsiz araştırma	M ₁₃ , M ₂₃ , M ₃₀ , M ₃₁ , M ₃₃	5	14,7
Belirtilmeyen	M ₂₁	1	2,9
Toplam		34	100

Tablo 9 incelendiğinde A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerden örneklem büyüklüğü 1-10 arasında olan 6; 11-50 arasında olan 4; 51-100 arasında olan 3; 101-200 arasında olan 7; 201-400 arasında olan 4; 400 ve üzerinde olan 4 makale olduğu görülmektedir. Bunun yanında örneklemsiz 5, örneklem büyüklüğü belirtilmeyen 1 makaleye rastlanmıştır.

Makalelerin kullanılan örneklem/çalışma grubu seçim yöntemlerine göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Makalelerin örneklem/çalışma grubu seçim yöntemlerine göre dağılımı

Örnekleme Yöntemi	Makale Kodu	f	%
Seçkisiz örnekleme yöntemleri	Basit seçkisiz	M ₃₄	1 2,9
	Tabakalı	M ₆ , M ₁₅	2 5,9
	Belirtilmeyen	M ₉	1 2,9
	Ara toplam		4 11,8
Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri	Amaçlı	M ₂ , M ₄ , M ₁₀ , M ₁₁ , M ₁₄ , M ₁₉ , M ₂₀ , M ₂₁ , M ₂₅ , M ₃₂	10 29,4
	Uygun	-	- -
	Sistemik	-	- -
	Ara toplam		10 29,4
Örnekleme yöntemi belirtilmeyen	M ₁ , M ₃ , M ₅ , M ₇ , M ₈ , M ₁₂ , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₁₈	15	44,1

	M ₂₂ , M ₂₄ , M ₂₆ , M ₂₇ , M ₂₈ , M ₂₉		
Örneklemsiz araştırma	M ₁₃ , M ₂₃ , M ₃₀ , M ₃₁ , M ₃₃	5	14,7
Toplam		34	100

Tablo 10 incelendiğinde A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerin 4'ünde seçkisiz örnekleme yöntemlerinin, 10'unda seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinin kullanıldığı; 15'inde örnekleme yönteminin belirtilmediği, örneklemsiz 5 makalenin bulunduğu görülmektedir. Ayrıca seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yönteminin kullanıldığı 1, tabakalı örnekleme yönteminin kullanıldığı 2, seçkisiz olduğu ifade edildiği hâlde hangi tür seçkisiz olduğu belirtilmeyen 1 makalenin bulunduğu tespit edilmiştir. Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yönteminin kullanıldığı 10 makale bulunurken uygun ve sistematik örnekleme yöntemlerinin kullanıldığı makalelere rastlanmamıştır.

Makalelerin kullanılan veri toplama araçlarına/yöntemlerine göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Makalelerin veri toplama araçlarına/yöntemlerine göre dağılımı

Veri Toplama Araçları	Makaleler	f	%
Gözlem	M ₂ [*] , M ₁₈ [*] , M ₁₉ [*] , M ₂₀ [*] , M ₂₁ [*] , M ₂₆ [*]	6	11,5
Görüşme (mülakat)	M ₁ [*] , M ₂ [*] , M ₁₀ [*] , M ₁₅ [*] , M ₁₈ [*] , M ₁₉ [*] , M ₂₀ [*] , M ₂₁ [*] , M ₂₅ [*] , M ₂₆ [*] , M ₃₄ [*]	11	21,2
Ölçek/Envanter	M ₆ , M ₁₀ [*] , M ₁₄ [*] , M ₁₅ [*] , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₂₄ , M ₂₇ ,	8	15,4
Test	M ₉ , M ₁₅ [*]	2	3,8
Anket	M ₁ [*] , M ₂ [*] , M ₃ , M ₄ , M ₅ , M ₁₄ [*] , M ₁₈ [*] , M ₂₁ [*] , M ₂₂ , M ₂₅ [*] , M ₂₆ [*] , M ₃₄ [*]	12	23,1
Doküman analizi	M ₇ , M ₈ , M ₁₁ , M ₁₂ , M ₂₁ [*] , M ₂₈ , M ₂₉ , M ₃₂	8	15,4
Alanyazın/değerlendirme	M ₁₃ , M ₂₃ , M ₃₀ , M ₃₁ , M ₃₃	5	9,6
Toplam		52	100

*Birden fazla veri toplama aracının tercih edildiği makaleler

Tablo 11 incelendiğinde A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerin 6'sında veri toplama aracı olarak gözlem, 11'inde görüşme, 8'inde ölçek/envanter, 2'sinde test, 12'sinde anket ve 8'inde doküman analizinin kullanıldığı görülmektedir. Genel olarak bakıldığında en çok anket ve görüşmenin tercih edildiği anlaşılmaktadır. Son olarak, 5 araştırmada da alanyazın/değerlendirme çalışması olması nedeniyle veri toplama aracı kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Makalelerin kullanılan veri analiz yöntemlerine göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Makalelerin veri analiz yöntemlerine göre dağılımı

Analiz Türü	Makale Kodu	f	%	
Nicel veri analizi	Betimsel istatistik	M ₁ [*] , M ₂ [*] , M ₃ , M ₄ [*] , M ₅ , M ₆ , M ₉ , M ₁₀ [*] , M ₁₄ [*] , M ₁₅ [*] , M ₁₆ [*] , M ₁₇ [*] , M ₁₈ [*] , M ₂₂ , M ₂₄ [*] , M ₂₅ [*] , M ₂₆ [*] , M ₂₇ [*] , M ₃₄ [*]	19	36,5
	Kestirimsel istatistik	M ₄ [*] , M ₁₀ [*] , M ₁₄ [*] , M ₁₅ [*] , M ₁₆ [*] , M ₁₇ [*] , M ₁₈ [*] , M ₂₄ [*] , M ₂₆ [*] , M ₂₇ [*] , M ₃₄ [*]	11	21,2
	Ara toplam		30	57,7
Nitel veri analizi	Betimsel analiz	M ₁ [*] , M ₂ [*] , M ₇ , M ₈ , M ₁₈ [*] , M ₂₀ , M ₂₁ , M ₂₅ [*] , M ₂₆ [*] , M ₂₈ , M ₂₉	11	21,2

İçerik analizi	M ₁₀ *, M ₁₁ , M ₁₂ , M ₁₅ *, M ₁₉ , M ₃₂	6	11,5
Ara toplam		17	32,7
Alanyazın/Değerlendirme	M ₁₃ , M ₂₃ , M ₃₀ , M ₃₁ , M ₃₃	5	9,6
Toplam		52	100

*Birden fazla veri analiz yönteminin tercih edildiği makaleler

Tablo 12'ye göre A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerde veri analiz yöntemi olarak nicel veri analizlerinin kullanıldığı 30, nitel veri analizlerinin kullanıldığı 17 çalışmaya ulaşılmıştır. Nicel veri analizlerinden betimsel istatistiğin 19, kestirimsel istatistiğin 11 makalede; nitel veri analizlerinden betimsel analizin 11, içerik analizinin 6 makalede kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunun yanında veri analiz yöntemlerinin kullanılmadığı 5 alanyazın/değerlendirme çalışmasına rastlanmıştır.

İçerik Özelliklerine İlişkin Eğilimler

Makalelerin temalarına ve konularına göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. Makalelerin temalarına ve konularına göre dağılımı

Temalar	Konular	Makale Kodu	f	%
Gereksinim/durum analizi	Öğrenici gereksinimleri	M ₂ , M ₃	2	5,9
	Öğretici gereksinimleri	M ₅	1	2,9
Kültürel içeriklerin sunumu ve kullanımı	Ders kitaplarında kültür	M ₁₂	1	2,9
	Kültürün yeri ve işlevi	M ₃₀ , M ₃₁	2	5,9
Materyal incelemesi ve kullanımı	Ders kitabı incelemesi	M ₈ , M ₂₈	2	5,9
	Gazete incelemesi	M ₃₂	1	2,9
	Metin türlerini değerlendirme/kullanma	M ₁₀ , M ₁₃ , M ₂₉	3	8,8
Türkçe, Türk kültürü ve Türkiye'ye karşı durum/tutum/tercih	Öğrenici deneyimleri	M ₁ , M ₁₁	2	5,9
	Yurt dışındaki Türklerin dil kullanımları	M ₆ , M ₁₄ , M ₁₅ , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₁₈ , M ₁₉ , M ₂₀ , M ₂₁ , M ₂₂ , M ₂₄ , M ₂₅ , M ₂₆ , M ₂₇ , M ₃₄	15	44,1
	Dil bilgisi	M ₄ , M ₇	2	5,9
	Dil öğretim yöntem ve teknikleri	M ₂₃	1	2,9
Diğer	Karşılaştırmalı söz edimi tercihleri	M ₉	1	2,9
	Çocuk edebiyatı	M ₃₃	1	2,9
Toplam			34	100

Tablo 13'te A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makaleler 5 tema ve 13 konuda sınıflandırılmıştır. *Gereksinim/durum analizi* temasında öğrenici (f: 2) ve öğretici (f: 1) gereksinimlerinden oluşan 3; *kültürel içeriklerin sunumu ve kullanımı* temasında ders kitaplarında kültür (f: 1) ve dil öğretiminde kültürün yeri ve işlevi (f: 2) konularından oluşan 3; *materyal incelemesi ve kullanımı* temasında ders kitabı incelemesi (f: 2), gazete incelemesi (f: 1) ve metin türlerini değerlendirme/kullanma (f: 3) konularından oluşan 6; *Türkçe, Türk kültürü ve Türkiye'ye karşı durum/tutum/tercih* temasında öğrenici deneyimleri (f: 2) ve yurt dışındaki Türklerin dil kullanımları (f: 15) konularından oluşan 17 makale yer almaktadır. Son olarak, belirlenen temalar altında toplanamayacak kadar sınırlı sayıdaki konularda yayımlanan

makalelerin bir arada ele alındığı diğer temasında ise dilbilgisi (f: 2), dil öğretim yöntem ve teknikleri (f: 1), karşılaştırmalı söz edimi tercihleri (f: 1) ve çocuk edebiyatı (f: 1) konularından oluşan 5 makaleye ulaşılmıştır.

Genel olarak bakıldığında araştırmaların yarısının *Türkçe, Türk kültürü ve Türkiye'ye karşı durum/tutum/tercih* temasında, yurt dışındaki Türklerin dil kullanımları konusu ekseninde gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Makalelerin amaçlarına göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14. Makalelerin amaçlarına göre dağılımı

Amaç	Makale Kodu	f	%
Değişim programı (ERASMUS) öğrencilerinin dilsel ve kültürel deneyimlerini incelemek.	M ₁ , M ₁₁	2	5,9
İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin gereksinim ve durum analizini yapmak	M ₂ , M ₃	2	5,9
Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğreniminde yapısal özelliklerin etkisini belirlemek	M ₄ , M ₇	2	5,9
İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin alan yeterliliklerine ilişkin gereksinimlerini belirlemek	M ₅	1	2,9
Yurt dışındaki Türklerin ana dili kullanım tercih, tutum ve durumları ile kültürel yönelimlerini belirlemek/ değerlendirmek	M ₆ , M ₁₄ , M ₁₅ , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₁₈ , M ₁₉ , M ₂₀ , M ₂₁ , M ₂₂ , M ₂₄ , M ₂₅ , M ₂₆ , M ₂₇ , M ₃₄	15	44,1
Yabancılar tarafından hazırlanmış bir Türkçe öğretim kitabını değerlendirmek	M ₈ , M ₂₈	2	5,9
Söz edimsel tercihlerdeki ortaklık ve farklılıkları belirlemek	M ₉	1	2,9
Türk soylu öğrencilerin Türkiye Türkçesi metinlerine yönelik tutumlarını belirlemek	M ₁₀	1	2,9
Ders kitaplarındaki kültürel içerikleri değerlendirmek	M ₁₂	1	2,9
İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin türlerinin kullanımı (şiir/fıkra) ile ilgili önerilerde/ değerlendirmelerde bulunmak	M ₁₃ , M ₂₉	2	5,9
İkinci/yabancı dil öğretim yöntemi (dilbilgisi-çeviri) değerlendirmek	M ₂₃	1	2,9
İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel içeriklerden faydalanmaya yönelik tespitler yapmak	M ₃₀ , M ₃₁	2	5,9
Yurt dışında yayımlanan Türkçe günlük gazetelerde dil kullanımını değerlendirmek	M ₃₂	1	2,9
Yurt dışındaki Türk çocuklarına ana dili öğretiminde çocuk edebiyatının yerini değerlendirmek	M ₃₃	1	2,9
Toplam		34	100

Tablo 14'e göre A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerden toplam 14 amaç ortaya çıkmıştır. Bu amaçların bazı makalelerde benzerlik gösterdiği görülmektedir. Makalelerin yarıya yakınında (f:15) yurt

dışındaki Türklerin ana dili kullanım tercih, tutum ve durumları ile kültürel yönelimlerini belirlemek/değerlendirmek amaçlanmıştır. Değişim programı (ERASMUS) öğrencilerinin dilsel ve kültürel deneyimlerini incelemek; ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin gereksinim ve durum analizini yapmak; Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğreniminde yapısal özelliklerin etkisini belirlemek; yabancılar tarafından hazırlanmış bir Türkçe öğretim kitabını değerlendirmek; ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin türlerinin kullanımı (şiiir/fıkra) ile ilgili önerilerde/değerlendirmelerde bulunmak; ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel içeriklerden faydalanmaya yönelik tespitler yapmak amaçlarıyla gerçekleştirilen ikişer makaleye rastlanırken, geriye kalan amaçlarla gerçekleştirilen birer makaleye rastlanmıştır. Buradan, amaçların oldukça çeşitlilik gösterdiği söylenebilir.

Makalelerin sonuçlarına göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15. Makalelerin sonuçlarına göre dağılımı

Sonuç	Makale Kodu	f	%
Çeşitli nedenlerle değişim programına (ERASMUS) katılan öğrenciler, Türkçenin öğrenme ve diğer amaçlara (hayatta kalma, seyahat hareketliliği, sosyalleşme, kültürlerarası yeterlilik, bakış açısı geliştirme vb.) katkı sağladığını belirtmişlerdir.	M ₁ , M ₁₁	2	5,9
İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin ihtiyaçları çeşitlilik arz etmekte (sosyokültürel ilgi ve ihtiyaçlar, temel dil becerileri, öğretim biçimi ve etkinlikleri, ölçme-değerlendirme vb.) ve program geliştiricilerin bu durumu dikkate alarak program geliştirmesi gerekmektedir.	M ₂ , M ₃	2	5,9
Yapısal özelliklerin bilinmesi Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğrenilmesini olumlu etkilemektedir.	M ₄ , M ₇	2	5,9
İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretmenleri en çok dil öğretiminde edebi metinlerden yararlanma, öğrenci beklentilerini karşılayacak öğrenci merkezli öğretim gerçekleştirme, Türkçenin doğru kullanımı için gerekli uyarılarda bulunma gereksinimi duymaktadır.	M ₅	1	2,9
Yurt dışındaki Türklerin Türkçe kullanımları ve kültürel aidiyetleri, ülkede geçirilen süre, nesil farkı, dil politikaları ve eğitimden etkilenmekte, bağlamlara göre farklılık göstermektedir.	M ₆ , M ₁₄ , M ₁₅ , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₁₈ , M ₁₉ , M ₂₀ , M ₂₁ , M ₂₂ , M ₂₄ , M ₂₅ , M ₂₆ , M ₂₇ , M ₃₄	15	44,1
Yabancılar tarafından hazırlanmış ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitabının yazıldığı döneme göre gerek yöntem ve içerik, gerekse hedef kitleye uygunluk açısından etkili olduğu düşünülmektedir.	M ₈ , M ₂₈	2	5,9
Kazak ve Türk öğrencilerin söz edimsel tercihlerinde benzerlikler görüldüğü gibi çeşitli farklılıklar da söz konusudur ve bunlar öğretim sürecine taşınırsa dilsel ve kültürel farkındalık düzeyini artıracaktır.	M ₉	1	2,9
Türk soylu öğrencilerin Türkiye Türkçesi	M ₁₀	1	2,9

metinlerine yönelik yüksek düzeyde tutum geliştirdikleri, Türk dünyasının ortak kültürel unsurlarını okuma metinlerinde görmek istedikleri belirlenmiştir.			
Ders kitaplarındaki kültürel içerikler dengesiz/ yüzeysel, Batı merkezli, gençlik ve medya kültürü ağırlıklı dağılmakta; uygulamalar çoğunlukla hedef kültürü yansıtsa da kaynak kültürlerde batılı olmayanların edilginleştirildiği görülmektedir.	M ₁₂	1	2,9
İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin türlerinin (şiir/fıkra) kullanımı ile ilgili önerilerde/değerlendirmelerde bulunulmuştur.	M ₁₃ , M ₂₉	2	5,9
Yetişkin yabancılara Türkçe öğretiminde, yeteri kadar alıştırmayla desteklendiği takdirde, en uygun yöntem dilbilgisi-çeviri yöntemidir.	M ₂₃	1	2,9
İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, ders programı, materyal ve kaynaklarda kültürel içeriklerden faydalanmak gerekmektedir.	M ₃₀ , M ₃₁	2	5,9
Yurt dışındaki Türkçe günlük gazetelerde renklerin kültürel simge olarak kullanıldığı; Almanca sözcük kullanımı, çoğul eki, ortak yabancı kökenli sözcükler, mecazi dil kullanımı ve çeviri kaynaklı anlatım farklılıkları ve hataları olduğu tespit edilmiştir.	M ₃₂	1	2,9
Çocuk eserlerinin yurt dışında okul çağındaki Türk çocukları arasında yayılması için okullarda Türkçe öğretimine gereken önem verilmelidir.	M ₃₃	1	2,9
Toplam		34	100

Tablo 15'e göre A sınıfı dergilerde yayımlanan ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makalelerden toplam 14 sonuç ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar bazı makalelerde benzerlik göstermektedir. Ayrıca, sonuçların Tablo 14'teki amaçların dağılımıyla örtüşmesi de dikkat çekicidir. Buna göre makalelerin yarıya yakınında (f:15) *yurt dışındaki Türklerin Türkçe kullanımları ve kültürel aidiyetleri, ülkede geçirilen süre, nesil farkı, dil politikaları ve eğitimden etkilenmekte, bağlamlara göre farklılık göstermektedir sonucuna ulaşılmıştır. "Çeşitli nedenlerle değişim programına (ERASMUS) katılan öğrenciler, Türkçenin öğrenme ve diğer amaçlara (hayatta kalma, seyahat hareketliliği, sosyalleşme, kültürlerarası yeterlilik, bakış açısı geliştirme vb.) katkı sağladığını belirtmişlerdir."*; *"İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin ihtiyaçları çeşitlilik arz etmekte (sosyokültürel ilgi ve ihtiyaçlar, temel dil becerileri, öğretim biçimi ve etkinlikleri, ölçme-değerlendirme vb.) ve program geliştiricilerin bu durumu dikkate alarak program geliştirmesi gerekmektedir."*; *"Yapısal özelliklerin bilinmesi Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğrenilmesini olumlu etkilemektedir."*; *"Yabancılar tarafından hazırlanmış ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitabının yazıldığı döneme göre gerek yöntem ve içerik, gerekse hedef kitleye uygunluk açısından etkili olduğu düşünülmektedir."*; *"İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin türlerinin (şiir/fıkra) kullanımı ile ilgili önerilerde/değerlendirmelerde bulunulmuştur."*; *"İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, ders programı, materyal ve kaynaklarda kültürel içeriklerden faydalanmak gerekmektedir."* sonuçlarına ikiye makalede rastlanırken, diğer sonuçlara ise birer makalede rastlanmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada, A sınıfı dergilerde ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretilimi üzerine yayımlanan makalelerin eğilimleri incelenmiştir. Bu incelemelerin, alanın uluslararası bir değer kazanması için araştırmacılara rehberlik edeceği düşünölmektedir. Bu çerçevede araştırma kapsamına, Eğitim ve Bilim, Bilig ve Millî Folklor dergilerindeki taramalardan elde edilen 34 makale dâhil edilmiştir. Makalelerin çok büyük bir kısmının (f: 22) Bilig dergisinde yayımlandığı görölmüştür. Bilig dergisindeki bu durumun birincil nedeni 2014 yılında yayımlanan 70. sayının “Dış Türkler Özel Sayısı” olarak çıkarılmasıdır. Nitekim dış Türklerle ilgili araştırılmaya değer en temel konulardan biri dil konusudur. İkincil nedeni ise derginin Türk dünyasını ilgilendiren yayınlara yer vermesidir. Eğitim ve Bilim dergisinin yayın kapsamı düşünöldüğünde ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretilimi ile ilgili en fazla makalenin burada yayımlanması beklense de sadece 7 makaleye ulaşılmıştır. Bunun, derginin okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar tüm kademelere ilişkin eğitim çalışmalarına yer veriyor olmasından dolayı yoğun talebi karşılayamamaktan kaynaklandığı düşünölmektedir. Millî Folklor dergisinde sadece 5 makalenin olmasının gerekçesi ise uluslararası kültür araştırmaları odağında yayınlar yapması olabilir. Yayımlanan çalışmaların Türkçe öğretilimi ve kültürü birlikte ele alan çalışmalar olması, bunun kanıtı sayılabilir. Dergilerdeki dağılım, makalelerin yıllara göre dağılımını da önemli ölçüde etkilemiş, tüm dergiler irdelendiğinde en çok makalenin özel sayı dolayısıyla 2014’te yayımlandığı, bunu 2013 yılı verilerinin takip ettiğı sonucuna ulaşılmıştır. Dergilerde 1999 yılından önce çalışmaya rastlanmamış, 2000’li yılların başından itibaren uzun bir süre ciddi bir ivme olmamıştır. Bu sonuç, literatürü son yıllarda hareketlilik kazanan bir alan için doğal karşılanabilecek bir sonuçtur.

Makaleler yazar uyuğu bakımından değerlendirildiğinde hem dergilerin yayın kapsamı hem de alanın kapsamından kaynaklı olarak Türk yazarların baskın bir ağırlığı olduğu (f: 30) görölmüştür. Ancak az da olsa (f: 4) yabancı yazarların da bu alanda çalıştığı tespit edilmiştir. Bunların büyük bir kısmının (f: 3) Türk yazarlarla ortak çalışması dikkat çekicidir. Öte yandan tek yazarlı makaleler sayıca fazla olmakla birlikte (f: 24) biri hariç Türk yazarlar tarafından hazırlanmıştır. İki yazarlı çalışmaların da tamamına yakınının (f: 7) Türk yazarlar tarafından hazırlandığı, üç ve dört yazarlı çalışmalarda yabancı yazarlara da yer verildiğı görölmüştür. Demir ve Özdemir’de (2017) olduğu gibi 1 ve 2 yazarlı makalelerin sayıca yoğunluğu oluşturması, akademik yükselme ve atamalardaki puanlamalarda, puanın bölünmesi kaygısı ile ilişkili olabilir. Makalelerin yayın diline bakıldığında da benzer sonuçlara ulaşılmış, çoğunun (f: 24) Türkçe yayımlandığı bulgulanmıştır. Kapsama alınan dergilerin ağırlıklı olarak Türkçe yayın yapması bunun temel gerekçesi olabilir. Bu bulgu, Bölükbaş-Kaya, Golynskaia ve Dereli’nin (2019) sonuçları ile benzerdir. Sadece Eğitim ve Bilim, 2014 yılında 173. sayısından sonra hem Türkçe hem de İngilizce olarak tam metin yayımlamaya başlamıştır. Bu nedenle, bu dergiden alınan 7 makalenin 4’ü iki dilde de basılmıştır. Yalnızca İngilizce yayımlanan makaleler (f: 10) ise çoğunlukla Türkler tarafından yazılmıştır. A sınıfı dergiler, uluslararası tanınırlığı ve niteliğı yüksek olan dergilerdir. Uluslararasılığın önemli bir boyutunu da yabancı araştırmacıların alana ilgisi ve literatürün yabancı yayın noktasında zenginleşmesi oluşturmaktadır. Yabancı yazar sayısı göz önünde bulundurulduğunda ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiliminin uluslararası düzeyde dikkat çekmediğı ve yeterli ilgiyi göremediğı düşünölebilir.

İncelenen 34 makale, araştırma sorusu sayısı bakımından ele alındığında yarısından fazlasının (f: 18) herhangi bir araştırma sorusuna yer vermediğı, soru sayısı açısından fazla olan çalışmaların sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Makalelerin bir araştırma sorusuna ya da sorularına cevap bulmak amacıyla tasarlanması, araştırma amacı kadar

sınırlarını da belirginleştirmektedir. Bu dikkatle bakıldığında araştırma sorusu bulunmayan makalelerde bulguların hangi ekseninde biçimleneceği belirsizleşebilir, dağınık bir sunum ortaya çıkabilir. Dolayısıyla bu, anlaşılabilirliği de olumsuz etkileyebilecek bir eksikliktir. Makalelerin başvurdukları kaynak sayılarına bakıldığında, büyük bir bölümünde (f:27) 20'nin üzerinde kaynağa başvurulduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum dergilerdeki makalelerin kuramsal yönden fazlaca kaynakla desteklendiğini ortaya koymaktadır. Bu da A sınıfı dergilerdeki yayınların, üzerinde araştırma yapılan konuya dair daha önce yapılmış çalışmalara hakimiyet gerektirdiğinin bir göstergesi sayılabilir.

Araştırmaya dâhil edilen makalelerde nitel yaklaşımın yoğunluğu (f:15) dikkat çekmektedir. Eğitim alanında, nitel araştırmaların derinlikli olması ve daha fazla emek ve zaman alması nedeniyle daha az tercih edildiği (Ekiz, 2009; Doğan ve Tok, 2018); ancak ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki çalışmaların bu araştırmada ve benzer pek çok araştırmada tam tersi bir görünüm sunduğu anlaşılmaktadır (Biçer, 2017; Bölükbaş-Kaya, Golynskaia ve Dereli, 2019; Çevirme ve Koçak, 2018; Ercan, 2014; Günaydın, 2020; Maden ve Önal, 2021; Türkben, 2018). Nicel yaklaşımın, örnekleme ulaşma, verileri toplama ve yorumlamanın daha kolay olmasından dolayı daha çok tercih edildiği ifade edilse de (Selçuk, Palancı, Kandemir ve Dünder, 2014) bu araştırmada daha az sayıda (f:11) makalede tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu sonuç Baki'nin (2019) araştırmasıyla örtüşmemektedir. Ulaşılan bir başka sonuç ise nicel ve nitel araştırmalar kadar ikisinin bir arada kullanıldığı ve araştırmaları bütüncül bir yapıyla ortaya koyan karma araştırmaların en az (f:8) tercih edilen araştırmalar olmasıdır. Alandaki eğilim araştırmaları da bu sonucu desteklemektedir (Baki, 2019; Biçer, 2017; Doğan ve Tok, 2018; Ozan ve Köse, 2014; Selçuk vd, 2014). Veri ve yaklaşım çeşitliliğinin araştırma niteliğini artırdığı gerçeği dikkate alındığında karma araştırmalara daha fazla ağırlık verilmesi gerekir. Nitel araştırmaların büyük çoğunluğu etkileşimsiz desende, doküman analizi ve alanyazın/değerlendirme araştırması yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. Bu da etkileşimli çalışmaların daha fazla olduğu tespit edilen bazı araştırmalarla çelişmektedir (Biçer, 2017; Dudak ve Biçer, 2021). Araştırma kapsamındaki nicel araştırmalar, alanyazındaki araştırmaları (Baki, 2019; Demir, Peler ve Güler-Yıldız, 2021; Ozan ve Köse, 2014) destekleyecek biçimde daha çok durumu betimlemeye yönelik deneysel olmayan desenlerde gerçekleştirilmiştir. Deneysel araştırmalara hiç yer verilmemesi ise var olan durumu betimlemek dışında alanın uygulama sahasına yenilik/ler getirememek bakımından büyük bir eksiklik olarak değerlendirilebilir.

Araştırma kapsamındaki makalelerin örneklem/çalışma grubu düzeyleri/türleri ile ilgili bulgular değerlendirildiğinde örneklem düzeyi/türü "belirtilmeyen" yurt dışındaki Türk göçmenler en fazla tercih edilen (f: 9) veri kaynakları olmuştur. Bu durum araştırmaların genellikle kuşak ekseninde dil kullanım durumlarına yönelmesiyle ilişkilidir. Düzeyi/türü belirtilen örneklemelerde, en fazla dokümanlardan yararlanıldığı tespit edilmiştir. Dokümanlar alanyazındaki çalışmalarda da en sık tercih edilen veri kaynakları olmuştur (Baki, 2019; Doğan-Kahtalı ve Günata, 2021; Günaydın, 2020; Türkben, 2018). Dokümanların sık kullanılması, erişim olanaklarının ve veri toplama sürecinin daha kolay olmasına bağlanabilir. Aynı zamanda makalelerde birden fazla örneklem düzeyinin/türünün kullanıldığı da göze çarpmaktadır. Bu, araştırmacıların elde ettikleri verileri çeşitlendirmesi ve desteklemesi açısından önemli bir durum olarak ifade edilebilir. Örneklem/çalışma grubu büyüklükleri incelendiğinde makalelerin en fazla 101-200 arası örneklem büyüklüğünü kullandığı, bunu 1-10 arası büyüklüğün takip ettiği tespit edilmiştir. Ancak daha geniş bir perspektiften bakıldığında 100 üzeri örneklem büyüklüğünün daha fazla tercih edildiğini (f: 21) bundan hareketle araştırmaların daha geniş kitlelere ulaşmayı amaçladığı ifade edilebilir. Örneklem/çalışma grubu seçim

yöntemlerine bakıldığında makalelerin yaklaşık yarısında (f: 15) yöntemin belirtilmediği; bunun yanında seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden amaçlı örneklemenin ağırlıklı olarak tercih edildiği (f: 10) sonucuna ulaşılmıştır. Amaçlı rnekleme, özgün konu ve alanlardaki araştırmalarda sıklıca tercih edilebilmektedir. Bu araştırma kapsamındaki makalelerde de ikinci/yabancı dil olarak Türkçe Ğretimine özgü, özgün olgu ve olayların derinlemesine araŐtırılmasının söz konusu olduğundan bahsedilebilir. Baki (2019) ve Biçer (2017) ise araŐtırmalarında en çok seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden kolay ulaŐılabilir (uygun) rneklemenin tercih edildiğini tespit etmiŐlerdir.

Makalelerde veri toplama araçlarından/yöntemlerinden en çok anket (f: 12) ve görüşmenin (f: 11) kullanıldığı grlmŐtr. Bu sonuç, Doğan ve Tok'un (2018) araştırmasıyla örtüŐmektedir. Örneklem büyüklüklerinin yukarıda da belirtildiği gibi çoğunlukla 100'n üzerinde olmasından dolayı, beklendik biçimde, daha geniş kitlelerden daha kısa zamanda ve daha az çabayla veri toplamak için anketin tercih edildiği dŐnlebilir. Bunun yanında derinlemesine bilgi almak için kullanılabilecek bir yöntem olarak görüŐmeden yararlanılması da nitel araştırmaların çok tercih edilmesinin bir sonucudur. Alanyazındaki benzer çalışmaların bazılarında (Dudak ve Biçer, 2021; evirme ve Koçak, 2018; Maden ve nal, 2021) veri toplama aracı/yöntemi olarak görüŐmeden, bazılarında ise (Baki, 2019; Biçer, 2017; Ercan, 2014; Günaydın, 2020; Türkben, 2018) dokümanlardan daha çok yararlanıldığı tespit edilmiştir. Makaleler veri analiz yöntemlerine göre değerlendirildiğinde, büyük bir bölümünde (f: 30) nicel veri analizine yer verilmiştir. Araştırma yaklaŐımlarında nitel araştırmaların baskınlığına rağmen nicel veri analizinin fazla çıkmasının nedenlerinden biri aynı anda birden fazla analiz kategorisine giren araŐtırmalardır. Verilerin çeşitli yollarla toplanması, analiz sürecinde farklı yöntemlerin bir arada kullanılmasını beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla bir araştırmanın hem betimsel istatistik hem kestirimsel istatistik hem de betimsel analiz kategorisinde olabilmesi olanaklıdır. Diğer neden ise nitel araştırma verilerinin de istatistiksel analize tabi tutulabilmesidir. Örneğin, bir araştırmada görüşme yoluyla elde edilen verilerin kodlanarak sıklık ve yüzdelerinin hesaplanması betimsel istatistik kategorisinde değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Bu iki neden ilk bakıŐta yanıtıcı bir görünüm sunsa da gerçekte bir tutarsızlık söz konusu değildir. Genel olarak bakıldığında, nicel veri analizlerinde betimsel istatistiğin, nitel veri analizlerinde ise betimsel analiz daha sıklıkla tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Baki (2019) nicel betimsel istatistiğin, Türkben (2018) nitel betimsel analiz; Biçer (2017), Bölükbaş-Kaya, Golynskaia ve Dereli (2019), Dudak ve Biçer (2021) ve Günaydın (2020) ise nitel içerik analizinin sıklıkla kullanıldığını ortaya koymuŐlardır.

Araştırma kapsamına dâhil edilen makaleler tema ve konularına göre incelendiğinde, yarısının (f: 17) *Türkçe, Türk kültürü ve Türkiye'ye karşı durum/tutum/tercih* temasında ve öğrenici deneyimleri (f: 2) ile yurt dışındaki Türklerin dil kullanımları (f: 15) toplandığı tespit edilmiştir. Kendi kültürü ve dilinin bağlamından başka bir kültür ve dilin bağlamına geçen ya da geçmek zorunda kalan bireyler için srecoğu zaman zorludur. Bu zorluklar kendi değerlerinden uzaklaŐmak kadar kendi değerlerini yeni bağlamalarda yaŐatma kaygısı ile ilişkilidir. Dolayısıyla dil kullanıcısı, kendisini etkileyen psikolojik ve sosyolojik pek çok bileŐenle baş etmek durumundadır. Araştırmaların gerek yetişkin, gerek ocuk olsun özellikle yurt dışındaki Türk göçmenlerin Türkçe kullanımlarını farklı deĐiŐkenler açısından ortaya koyma, durumu betimleme odağında biçimlenmesi de bundan kaynaklanıyor olabilir. Alanyazındaki araştırmalar konu dağılımı bakımından çeşitlilik göstermekte, özellikle kitap-eser incelemesi (Doğan-Kahtalı ve Günata, 2021; Çelebi, Ergül, Usta ve Mutlu, 2019; Türkben, 2018), dil bilgisi (Bykikiz, 2014; ifti ve Coşkun, 2017; Ercan, 2014), dil becerileri (Demir ve zdemir, 2017; evirme ve Koçak, 2018), dillerin karŐılaŐtırılması (Bölükbaş-Kaya, Golynskaia ve Dereli,

2019), materyal hazırlama (Biçer, 2017) ve karşılaşılan sorunlar (Biçer ve Dudak, 2021) üzerine yoğunlaşmaktadır. Araştırma kapsamında incelenen makalelerin amaçları ve sonuçları da tema ve konulara göre dağılımla tutarlı bir görünüm ortaya koymuştur. Buna göre, yurt dışındaki Türklerin ana dili kullanım tercih, tutum ve durumları ile kültürel yönelimlerini belirlemek/değerlendirmek sıklık değeri en yüksek amaç olurken “Yurt dışındaki Türklerin Türkçe kullanımları ve kültürel aidiyetleri, ülkede geçirilen süre, nesil farkı, dil politikaları ve eğitimden etkilenmekte, bağlamlara göre farklılık göstermektedir.” sıklık değeri en yüksek sonuç olmuştur.

İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin uluslararası bir değere ulaşması için oldukça önemli olan A sınıfı dergilerde yayımlanan makalelerdeki bu eğilimler, bundan sonra yapılacak araştırmalara yol gösterici niteliktedir. Bu doğrultuda; literatürü çok köklü olmayan bu alanda ele alınan sınırlı sayıda araştırmanın, yöntem tasarımında eksikliklerin bulunduğu, araştırmacıların bu noktadaki eksikliklerini gidermesi gerektiği açıktır. Diğer yandan tek bir yöntemin kullanıldığı araştırmalardan nitel ve nicel yöntemlerin bütünleşik olarak kullanıldığı karma araştırmalarla, durumu/sorunu betimlemenin ötesine geçen yenilikçi deneysel araştırmalara daha fazla yer verilebilir. Araştırmalarda konu çeşitliliği artırılabilir; farklı strateji ve öğretim uygulamaları, etkinlik geliştirme, öğretim sürecine güncel teknolojileri dâhil etme, öğrenme-öğretme sürecini ölçme-değerlendirme gibi konulara ilişkin uzun süreli boylamsal araştırmalar gerçekleştirilebilir. İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanının İngilizce EFL/ESL araştırmaları gibi dünyaca kabul gören özgün araştırmalarla A sınıfı yabancı dergilerde daha fazla görünür kılınması sağlanabilir. Böylelikle alana akademik ilginin de uluslararası düzeyde artışı desteklenebilir. Bu araştırma, daha kapsamlı karşılaştırmalar yapmak için dünyanın her yerinden tüm A sınıfı dergileri içerecek biçimde genişletilebilir.

Kaynakça

- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe Öğretiminin Sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.
- Avcı, M. ve Kurudayıoğlu, M. (2022). Türkçede İki Dillilik Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(1), 252-265.
- Baki, Y. (2019). Yabancılar Türkçe Öğretimi Alanındaki Araştırma Eğilimleri. *International Journal of Language Academy*, 7(3), 22-41.
- Biçer, N. (2017). Yabancılar Türkçe Öğretimi Alanında Yayımlanan Makaleler Üzerine Bir Analiz Çalışması. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*, 27, 236-247.
- Biçer, N. ve Dudak, H.Ş. (2021). Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Üzerine Hazırlanan Makalelerin İncelenmesi. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 102-121.
- Bölükbaş-Kaya, F., Golynskaia, A. ve Dereli, K. (2019). Türkçe Eğitimi Üzerine Yabancı Öğrencilerce Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1052- 1067.
- Büyükkız, K. (2014). Yabancılar Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2011). *Research Methods in Education* (7th ed.). Routledge. (<https://doi.org/10.4324/9780203720967>, [Erişim tarihi: 26.07.2022]).
- Cooper, H. & Hedges, L.V. (1994). *The Handbook of Research Synthesis*. Russell Sage Foundation.

- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik Analizinin Parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çelebi, C., Ergül, E., Usta, B. ve Mutlu. M. (2019). Türkiye’de Yabancılara Türkçe Őđretimi Alanında Hazırlanmış Lisansüstü Tezler zerine Bir Meta-Analiz alıŐması. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(3), 39-52.
- Çevirme, H. ve Koçak, S. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Őđretiminde 2015-2017 Yılları Arasında Yapılan Akademik Makalelerdeki Eğilimler. Ő. Gerçek (Ed.), *Current database in education* içinde (s.163-174). London: IJOPEC Publication Limited.
- Çiftçi, Ő. ve Coşkun, H. (2017). Yabancılara Türkçe Őđretimi Alanında Yapılan alıŐmaların Farklı DeđiŐkenlere Göre Tasnifi. *International Journal of Languages Education and Teaching*, (17), 205 - 214.
- Demir, K. ve Özdemir, A. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Őđretimi Alanındaki Bilimsel Makalelere Bakış. *Journal of Turkish Studies*, 12, 105-120.
- Demir, T. T. ve Peler, M. ve Güler-Yıldız, A. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Őđretimi Alanında Nicel Araştırma Yöntemleri Kullanılarak Yapılan Lisansüstü Tezlerdeki Eğilimler. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Őđretimi Dergisi* , 4(2) , 185-204.
- Demircan, Ő. (1982). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Őđretimi ve Bir Kaynakça Denemesi: Yabancı Dil Őđretim Sorunları, Gözlemler, Öneriler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Doğan-Kahtalı, B. ve Günata, B. (2021). Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Őđretiminin Geldiği Son Nokta. *Turkish Studies*, 16(3), 931-959.
- Doğan, H. ve Tok, T.N. (2018). Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Yayınlanan Makalelerin İncelenmesi: Eğitim ve Bilim Dergisi Őrneđi. *Curr Res Educ*. 4(2), 94-109.
- Durmuş, M. (2013). Türkçenin Yabancılara Őđretimi: Sorunlar, zm Őnerileri ve Yabancılara Türkçe Őđretiminin Geleceğiyle İlgili GörüŐler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 207-228.
- Durukan, E. ve Maden, S. (2018). Yabancılara Türkçe Őđretimi Programı Geliştirme (Ed. M. Durmuş ve A. Okur). *Yabancılara Türkçe Őđretimi El Kitabı* içinde, (s. 507-522). Ankara: Grafiker.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ercan, A. N. (2014). Yabancılara Türkçe Őđretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler zerine Bir İnceleme. 7. *Uluslararası Türkçenin Eğitimi Őđretimi Kurultayı*, 19-21 Haziran, Muğla.
- Erdem, İ. (2009). Yabancılara Türkçe Őđretimiyle İlgili Bir Kaynakça Denemesi. *Turkish Studies*, 4(3), 888-937.
- Erdem, M. (2011). Türkiye’de 2005-2006 Yılları Arasında Yayınlanan Eğitim Bilimleri Dergilerindeki Makalelerin Bazı Őzellikler Açısından İncelenmesi: Betimsel Bir Analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Őlme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 140-147.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Özkan, E. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Őđretimi Alanında YazılmıŐ Bilimsel Makalelerde Geçen Anahtar Sözcüklere İlişkin Bir İçerik Analizi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 213-237.

- Göçer, A., Çaylı, C. ve Çavuş, S. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Kaynakça Denemelerine Kesitsel Bir Katkı: 2013-2015 Yılları. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi*, 1(1), 19-85.
- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (32), 73-126.
- Günaydın, Y. (2020). İki Dillilik ile İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi (2010-2020). *International Journal of Language Academy*, 8(5), 352-365.
- İşcan, A. (2014). Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi (Ed. A. Şahin). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi içinde* (s. 3-32). Ankara: Pegem Akademi.
- Kahriman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E. ve Ateşal, Z. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynakçası. *TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 80-132.
- Kemiksiz, Ö. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitapları Üzerine Yapılan Araştırmaların Eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı*, 34-56
- Küçük, S. ve Kaya, E. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ile İlgili Hazırlanan Tezlerde Geçen Anahtar Kelimelere Yönelik İçerik Analizi. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(5), 442-456.
- Maden, A. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçe Söz Varlığını Zenginleştirmeye Yönelik Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimleri. *The Journal of International Social Research*, 13(71), 795-806.
- Maden, S. ve Önal, A. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42-56.
- Miles, B. M. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook* (Second Edition). London: Sage.
- Ozan, C. ve Köse, E. (2014). Eğitim Programları ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136.
- Özer, H. ve Tuna, S. T. (2020). Yabancılara Türkçe Öğretimi Konusunda Yayımlanmış Bilimsel Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 81-98.
- Özkan, U. B. (2021). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi* (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Roberts, P. & Priest, H. (2006). Reliability and Validity in Research. *Nursing Standard*, (20), 41-45.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve DüNDAR, H. (2014). Eğitim ve Bilim Dergisinde Yayımlanan Araştırmaların Eğilimleri: İçerik Analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Şeref, İ. ve Karagöz, B. (2020). Citation analysis of Graduate Thesis on Teaching of Turkish as a Foreign Language (1988-2019). *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49(2), 1145-1183.

- Türkben, T. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Williams, G. (2010). *The Knowledge Economy, Language and Culture*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seğkin Yayıncılık.

Ek 1: Araştırma Kapsamında İncelenen Makaleler ve Kodları

Kod	Makaleler
M ₁	Mirici, İ. H., İlter, B. G., Saka, Ö., Glover, P. (2009). Eğitim Amaçlı Değişim Programları ve Erasmus Yoğun Dil Kursları: Türkçe Kursları İçin Bir Örnekle Olay. <i>Eğitim ve Bilim</i> , 34(152), 148-159.
M ₂	Koçer, Ö. (2013). Program GeliŐtirmenin İlk Basamağı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İhtiyaç ve Durum Analizi. <i>Eğitim ve Bilim</i> , 38(169), 159-174.
M ₃	Karababa, Z. C., Karagl, S. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik Gereksinim Çözümlemesi. <i>Eğitim ve Bilim</i> , 38(170), 361- 371.
M ₄	Arslan, M. (2014). Öğrenenler Açısından Türkçenin Yapısal Özelliklerinin Yabancı Dil Olarak Öğrenimine Etkisi: Bosna Hersek Örneği. <i>Eğitim ve Bilim</i> , 39(174), 189-200.
M ₅	Kalfa, M. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Alan Yeterliklerine Dayalı Gereksinim Çözümlemesi. <i>Eğitim ve Bilim</i> , 40(181), 241-253.
M ₆	Bican, G., Demir, N. (2018). Danimarka'da Türkçe-Danca KonuŐan Öğrencilerin Dil Baskınlığının İki Dillilik Temelinde İncelenmesi. <i>Eğitim ve Bilim</i> , 43(194), 131-155.
M ₇	Tiryakiol, B., Benzer, A. (2019). Türkçedeki -mA/-mAK Yapılarının İkinici/Yabancı Dil Pedagojisine Göre Betimlenmesi. <i>Eğitim ve Bilim</i> , 44(198), 255-271.
M ₈	Adıgüzel, M. S. (1999). Avusturyalı Türkolog Herbert Jansky'nin "Lehrbuch der Türkischen Sprache" Adlı Eserine Eleştirel Bir Yaklaşım. <i>Bilig</i> , (10), 115-142.
M ₉	Durmuş, M., Kılınç, A. K. (2021). Kazaklara Türkçe Öğretimi ve Söz Edimsel Bir KarŐılaŐtırma. <i>Bilig</i> , (97), 1-28.
M ₁₀	Temizyürek, F., SallabaŐ, M. E. (2020). Türk Dünyasından Gelen Öğrencilerin Türkiye Türkçesi Metinlerine Yönelik Tutumları. <i>Bilig</i> , (95), 1-26.
M ₁₁	nal, D. Ç. (2018). Türk İnanını ve Kültürünü Tanımak: Almanca Erasmus Deneyim Raporlarında Kültürlerarası Etkileşimin İncelenmesi. <i>Bilig</i> , (87), 1-32.
M ₁₂	Şimşek, M. R. (2018). Yabancılar İçin İngilizce ve Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültürel İçeriklerin KarŐılaŐtırması. <i>Bilig</i> , (84), 301-327.
M ₁₃	Dilidüzgün, Ő. (2015). Őiirlerle Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Sözcüklerden Farklı Dünyalara. <i>Bilig</i> , (75), 249-274.
M ₁₄	Yağmur, K., Bayram Jacobs, D. (2015). Hollanda'da Türkçe KonuŐurlarında Dili Koruma ve DeęiŐtirme Kalıpları. <i>Bilig</i> , (74), 259-286.
M ₁₅	Ağırdağ, O., Jordens, K., Houtte, M. V. (2014). Belçika Okullarında Türkçe KonuŐmak: Öğretmen DüŐünceleri ve Asıl Sonuçları. <i>Bilig</i> , (70), 7-28.
M ₁₆	AltınkamuŐ, N. F., Ağırdağ, O. (2014). Flaman Bölgesinde Türkçe Konuşurlarının Dil Kullanımı ve Dil Tutumlarına Yönelik Belirleyiciler: Nesil Farklılıkları Odaklı Bir Çalışma. <i>Bilig</i> , (70), 59-80.
M ₁₇	olak-Bostancı, G. (2014). Amerika'daki Birinci ve İkinici Kuşak Türklerin Dil

	Tercihleri, Sürdürümleri, Tutumları ve Etnik Dilsel Canlılıkları. <i>Bilig</i> , (70), 105-130.
M ₁₈	Elmas, N. (2014). Kosovalı Türkler: Dilleri ve Kültürleri. <i>Bilig</i> , (70), 131-152.
M ₁₉	Erduyan, İ. (2014). Sınıftaki Rakip Söylemler: Berlin’de Türkçe Öğretimi. <i>Bilig</i> , (70), 153-180.
M ₂₀	Kuyumcu, E. (2014). İkidilli Dil Kullanımı Üzerine Bir Vaka Çalışması: Bir Çocuğun İsveççe ve Türkçe Okuma-Yazma ve Söylev Alışkanlıkları. <i>Bilig</i> , (70), 181-210.
M ₂₁	Otcu-Grillman, B. (2014). Turkish Language Teaching in the US: Challenges, Opportunities, Sense of Belonging and Identities. <i>Bilig</i> , (70), 211-236.
M ₂₂	Yağmur, K. (2010). Batı Avrupa’da Uygulanan Dil Politikaları Kapsamında Türkçe Öğretiminin Değerlendirilmesi. <i>Bilig</i> , (55), 221-242.
M ₂₃	Adıgüzel, M. S. (2001). Yabancılarla Türkçe Öğretimi ve Gramer-Tercüme Metodu. <i>Bilig</i> , (16), 25-46.
M ₂₄	Yağmur, K. (2014). Avustralya’daki Türkçe Konuşurlarının Kültürel Yönelimlerinde Nesiller Arası Farklılıklar. <i>Bilig</i> , (70), 237-258.
M ₂₅	Pılancı, H. (2009). Avrupa Ülkelerindeki Türklerin Türkçeyi Kullanma Ortamları, Sürdürebilme İmkânları ve Koruma Bilinçleri. <i>Bilig</i> , (49), 127-160.
M ₂₆	Yalınkılıç, K., Yağmur, K. (2014). Batı Trakya Türklerinin Anadillerine ve Kültürlerine Karşı Tutumları. <i>Bilig</i> , (70), 283-308.
M ₂₇	Yalınkılıç, K. (2014). Kırcalı Örneğinden Hareketle Bulgaristan’da Türkçenin Etnik Dilsel Canlılığı. <i>Bilig</i> , (70), 259-282.
M ₂₈	Ünver Ş. (2013). Alman Askerlerine Türkçeyi Öğretme ve Türkiye’yi Tanıtma Amacıyla Yazılan Bir Kitabın İncelenmesi. <i>Millî Folklor</i> , 25(100), 189-201.
M ₂₉	Akkaya, A. (2013). Yabancılarla Türkçe Öğretimi Kapsamında Fıkralar: Nasreddin Hoca Fıkraları. <i>Millî Folklor</i> , 25(100), 171-181.
M ₃₀	Kalfa, M. (2013). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı. <i>Millî Folklor</i> , 25(97), 167-177.
M ₃₁	Özdemir, C. (2013). Dil-Kültür İlişkisi: Folklor Ürünlerinin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yeri ve İşlevi. <i>Millî Folklor</i> , 25(97), 157-166.
M ₃₂	Baş, N. (2014). Federal Almanya’da Yayımlanan Türkçe Günlük Gazetelerin Dil Kullanımı Üzerine. <i>Bilig</i> , (70), 81-104.
M ₃₃	Süleymanoğlu, H. (2003). Bulgaristan Türk Çocuklarının Ana Dili Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Yeri. <i>Bilig</i> , (24), 115-133.
M ₃₄	Pehlivan, A. (2009). Kuzey Kıbrıs’taki Gurbetlerin Türkçe ve Gurbetçeye Yönelik Tutumları ile Dil Kullanımları. <i>Millî Folklor</i> , 21(82), 146-157.